

Paznehtář (kód: 41-049-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů: Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
Týká se povolání: Zemědělec-farmář
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Aplikace základních anatomických a zootechnických poznatků při zabezpečování zdraví končetin skotu	3
Příprava pracoviště a fixace ošetřovaných zvířat	3
Praktická úprava paznehtů	3
Klasifikace a ošetřování nemocných paznehtů	3
Posouzení ošetřovaných zvířat a prostředí	3
Vedení evidence související s paznehtářskou činností	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 23.06.2011 do: 10.06.2017

Kritéria a způsoby hodnocení

Aplikace základních anatomických a zootechnických poznatků při zabezpečování zdraví končetin skotu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat kostru, hlavní skupiny svalů, tělesnou stavbu, vysvětlit anatomii končetin skotu pod karpem a tarzem, tj. kostra, šlachy, krevní a nervový systém, chrupavky, synoviální útvary, rohové pouzdro, vysvětlit funkci paznehtu	Písemné ověření
b) Klasifikovat tvary stájových paznehtů včetně patologických tvarů	Písemné ověření
c) Popsat postoje končetin skotu, klasifikovat normální a vadné postoje včetně jejich následků	Písemné ověření
d) Popsat vliv stájového prostředí na zdravotní stav končetin skotu	Písemné ověření
e) Popsat rozdíl mezi volným a vazným ustájením z pohledu kvality a nárůstu paznehtu	Písemné ověření
f) Popsat vliv podlahovin na obrus paznehtu	Písemné ověření
g) Objasnit vliv výživy a poruch metabolismu na zdravotní stav končetin skotu, popsat základní postup při řešení výživářských problémů s paznehty	Písemné ověření
h) Vyhodnotit nárůst mléčné užitkovosti dojnic ve vztahu ke kvalitě a případným onemocněním paznehtu a zatížení pánevních končetin	Písemné ověření
i) Popsat vliv genetických faktorů na kvalitu paznehtů	Písemné ověření
j) Popsat a předvést základní péči o končetiny a paznehty skotu	Praktické předvedení s výkladem
k) Popsat specifika zacházení s masným skotem při péči o paznehty	Písemné ověření
l) Popsat specifika zacházení s plemennými býky při péči o paznehty	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Příprava pracoviště a fixace ošetřovaných zvířat

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vybrat a upravit pracoviště z hlediska organizace předpokládaných činností a bezpečnosti práce (vybrat místo pro fixační klec podle způsobu ustájení zvířat)	Ústní ověření a praktické předvedení
b) Popsat a předvést základní běžné polohy a způsoby fixace skotu při ošetřování paznehtů	Ústní ověření a praktické předvedení
c) Popsat sortiment fixačních klecí a náradí paznehtáře	Ústní ověření a praktické předvedení
d) Popsat základní faktory pro výběr vhodné fixační klece	Ústní ověření a praktické předvedení
e) Popsat a předvést nahánění a navádění zvířat	Ústní ověření a praktické předvedení
f) Popsat a předvést navádění plemenných býků	Ústní ověření a praktické předvedení
g) Popsat zařízení na zvedání nemohoucích krav	Ústní ověření a praktické předvedení
h) Popsat pracovní postup při zvedání ulehlé krávy	Ústní ověření a praktické předvedení
i) Popsat a předvést manipulaci s velmi neklidnými zvířaty a použití vhodných zklidňujících prostředků	Ústní ověření a praktické předvedení
j) Provést kontrolu pracoviště z hlediska vybavenosti náradím, pracovními pomůckami a strojním zařízením	Ústní ověření a praktické předvedení
k) Popsat zásady BOZP při práci se zvířaty	Ústní ověření a praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Praktická úprava paznehtů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Posoudit úhlování končetin a nárůst paznehtu zvířete před úpravou	Praktické předvedení s výkladem
b) Provést vhodnou fixaci zvířete	Praktické předvedení s výkladem
c) Provést očištění paznehtu a posoudit chodidlovou část	Praktické předvedení s výkladem
d) Popsat a předvést druhy praktických způsobů úpravy paznehtů	Praktické předvedení s výkladem
e) Vybrat vhodné nářadí a popsat rizika použití nevhodného nářadí	Praktické předvedení s výkladem
f) Provést zkrácení špičky	Praktické předvedení s výkladem
g) Vysvětlit nejzazší mez úpravy podle vizuálního vnímání bílé čáry	Praktické předvedení s výkladem
h) Provést korekci chodidlové a stěnové části	Praktické předvedení s výkladem
i) Provést miskovité vybrání chodidlové plochy a vysvětlit jeho důvody	Praktické předvedení s výkladem
j) Provést úpravu nezatěžovaných částí chodidla	Praktické předvedení s výkladem
k) Provést kontrolu meziprstního prostoru	Praktické předvedení s výkladem
l) Provést poslední kosmetické úpravy	Praktické předvedení s výkladem
m) Popsat cyklus ošetření při ortopedických úpravách paznehtů u skotu	Písemné nebo ústní ověření
n) Klasifikovat nejčastější poranění zvířat při úpravě paznehtů a popsat první pomoc	Písemné nebo ústní ověření
o) Klasifikovat nejčastější chyby při úpravě paznehtů	Písemné nebo ústní ověření
p) Charakterizovat vliv osobnosti paznehtáře a jeho pomocníků na psychický stav zvířete a možné důsledky jeho stresu	Písemné nebo ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Klasifikace a ošetřování nemocných paznehtů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyhodnotit kondici a kulhavost zvířat před ošetřením	Praktické předvedení s výkladem
b) Stanovit hranici úpravy nebo léčebného zákroku u paznehtu z hlediska veterinárního zákona	Praktické předvedení s výkladem
c) Vyjmenovat a charakterizovat nemoci paznehtů skotu včetně onemocnění podléhajících povinnosti oznámení úřadům, objasnit ekonomické aspekty těchto onemocnění	Písemné ověření
d) Charakterizovat a ošetřit hnilobu patek	Ústní ověření a praktické předvedení
e) Charakterizovat a ošetřit nehnisavý zánět paznehtního lůžka	Ústní ověření a praktické předvedení
f) Charakterizovat a ošetřit hnisavý zánět paznehtního lůžka	Ústní ověření a praktické předvedení
g) Charakterizovat a ošetřit zánět paznehtního lůžka – Rustelholzův vřed	Ústní ověření a praktické předvedení
h) Charakterizovat rozdíl mezi dermatitis digitalis a interdigitální dermatitidou	Ústní ověření a praktické předvedení
i) Charakterizovat poruchy bílé čáry	Ústní ověření a praktické předvedení
j) Charakterizovat nekrotickou část	Ústní ověření a praktické předvedení
k) Charakterizovat a ošetřit hnisavě volnou stěnu	Ústní ověření a praktické předvedení
l) Charakterizovat a ošetřit hnisavě dvojité chodidlo	Ústní ověření a praktické předvedení
m) Charakterizovat a ošetřit onemocnění kůže v meziprstním prostoru (tylom, dermatitida, nekrobaciloza) a zvlášť vyhodnotit důsledek vyříznutí tylovu	Ústní ověření a praktické předvedení
n) Charakterizovat a ošetřit laminitidu paznehtu	Ústní ověření a praktické předvedení
o) Rozlišit laminitidu od přirozených skvrn plemene na chodidlové části	Ústní ověření a praktické předvedení
p) Charakterizovat a ošetřit zlomeninu kosti paznehtní, zajistit součinnost s veterinářem	Ústní ověření a praktické předvedení
q) Popsat a předvést chemické podkování paznehtu	Ústní ověření a praktické předvedení
r) Přiložit obvaz paznehtu včetně jeho špičky a plastovou botičku na ochranu léčeného paznehtu	Ústní ověření a praktické předvedení
s) Zhodnotit odlehčení a korekci vnějšího paznehtu na pánevní končetině	Ústní ověření a praktické předvedení
t) Odlehčit nemocný prst	Ústní ověření a praktické předvedení
u) Klasifikovat preventivní opatření onemocnění paznehtů (dezinfekční vany, stání, rohože, postřiky)	Písemné ověření
v) Vyjmenovat používané dezinfekční prostředky	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Posouzení ošetřovaných zvířat a prostředí

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyhodnotit požadavky chovatele (majitele) zvířat	Praktické předvedení a písemné ověření
b) Vyhodnotit technologické a zoohygienické podmínky (plemeno, pohlaví, věk, počet zvířat, typ ustájení, kvalitu podlahovin, způsob podestýlky)	Praktické předvedení a písemné ověření
c) Zpracovat závěrečnou zprávu a metodická doporučení pro chovatele	Praktické předvedení a písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Vedení evidence související s paznehtářskou činností

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyplnit běžné pracovní záznamy vedené pro hlavní činnosti související s povoláním paznehtář	Písemné ověření
b) Předvést postup při sjednávání zakázek se zákazníkem	Praktické předvedení
c) Zhodnotit ekonomické aspekty onemocnění paznehtů	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy. Dále stanoví, které pomůcky smí uchazeč při zkoušce používat.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost není vyžadována.

Ověřování kompetencí by mělo pokud možno probíhat v navazujících činnostech vedoucích k ucelenému paznehtářskému úkonu, který zahrnuje požadavky na zlepšení pohybových schopností a celkové welfare skotu. Ke zkoušce každého uchazeče musí být připraveny 4 kusy skotu pro úpravu paznehtů.

Předepsaná kritéria, jejichž zvládnutí je nutné ověřit.

- Zjistit požadavky chovatele (majitele) zvířat na ortopedickou úpravu paznehtů skotu a zhodnotit cyklus ošetření v konkrétním stádě.
  - Zhodnotit technologické a zoohygienické podmínky ustájených zvířat.
  - Určit plemeno a věk zvířat, počet v sekci a navrhnout dobu ošetření paznehtů s přihlédnutím k provozním podmínkám zejména s ohledem na dobu dojení, krmení, úklid stájí a další provozní záležitosti apod.
  - Vyhodnotit kvalitu podlahovin vzhledem k ohrusu chodidlové části paznehtu.
  - Odhadnout kulhavost stáda a závažnost onemocnění končetin skotu.
  - Vybrat vhodné místo pro umístění fixační klece a pokusit se využít technologických možností vybavení stáje u chovatele. V případě nevhodného řešení u chovatele navrhnout jiné a prosadit jeho realizaci.
  - Zajistit bezpečnost práce (neklouzavá podlaha, dostatek osvětlení, volný prostor pro pohyb a práci paznehtáře, možnost odstranění výkalů, bezpečný přívod elektrické energie).
  - Vyřešit optimální skupinu zvířat připravených k ošetření před vstupem do fixační klece a jejich následný odchod.
  - Při nahánění zvířete do fixační klece posoudit jeho pohyb, zaznamenat kulhání a tvar paznehtu.
  - Do fixační klece dostat zvíře v klidu, zbytečně nevhodným chováním nevyvolávat stres zvířat.
  - Fixovat zvíře ve fixační kleci a zhodnotit možnou míru stresu.
  - Zvolit a provést vhodný způsob kontury paznehtu, zvolit vhodné náradí a pomůcky.
  - Objasnit rozdíl tvaru a nárůstu paznehtu u hrudní a pánevní končetiny skotu.
  - Zajistit kladnou interakci ve vztahu člověk – zvíře.
  - Vyvarovat se chyb při úpravě a přizpůsobit se konkrétním technologickým a zoohygienickým podmínkám.
  - Dát pozor na syndrom posledních zvířat ve skupině.
  - Řešit onemocnění paznehtu s ohledem na získané zkušenosti bez porušení veterinárního zákona.
  - Správně identifikovat onemocnění paznehtu a charakterizovat příčinu.
  - Zvážit možnost předat zvíře veterinárnímu lékaři a provést to písemnou formou.
  - Zapsat evidenci nemocných zvířat a připravit zprávu pro chovatele.
- Zhodnotit preventivní opatření proti infekčním chorobám a doporučit vhodný preventivní postup.
- Předvést kontakt s chovatelem při hodnocení a řešení problémů s paznehty.

Při ověřování kompetencí formou praktického předvedení je třeba přihlížet nejen k bezpečnému provádění všech úkonů a dodržování hygieny práce, ale především ke správnosti a kvalitě ošetření a úpravy paznehtů tak, aby splňovalo maximální pohodu zvířete. Je nutno posuzovat nejen dosažený výsledek, ale i samostatnost při rozhodování o nejhodnějším postupu řešení zadaného úkolu podle daných podmínek pracoviště. Důraz je třeba klást na šetrnou manipulaci se zvířaty podloženou dostatečnými odbornými vědomostmi a dovednostmi.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „vyhověl“ nebo „nevyhověl“ v závislosti na stanovení závažnosti, resp. nezávažnosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč vyhověl pro všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč pro některou kompetenci nevyhověl. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované právnické osoby.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v zemědělském oboru a alespoň 10 let odborné praxe paznehtáře, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- b) Vyšší odborné vzdělání v zemědělském oboru zaměřeném na chov zvířat nebo vysokoškolské vzdělání v oblasti zemědělství a alespoň 5 let odborné praxe paznehtáře, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- c) Vysokoškolské vzdělání v oblasti veterinárního lékařství a alespoň 5 let praxe související s léčením skotu, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- d) Dílčí kvalifikace paznehtář, střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 10 let odborné praxe paznehtáře, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC, tisku jednotného osvědčení a zaslání s vyhodnocením elektronickou poštou (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícím orgánem nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- Plně vybavená paznehtářská dílna s nářadím (kopytní struhák, dvouruční struhák, kopytní kleště a kopytní nože, keratofréza a keratobruska) a fixační klece a pomůcky
- Pracovní oblečení (zajistí si každý uchazeč sám)
- Antibakteriální přípravek (např. spray Alamyacin), sada pro ošetření poraněných a záněty postižených paznehtů (např. Technovit), obvazový materiál, dezinfekční prostředek s obsahem mědi, bukový dehet, štětec, špachtle, gumové rukavice, gumové škrtildo, kartáč, pátrací kleště a skalpel
- Potřebný počet kusů skotu pro ošetření a úpravu paznehtů (7 ks skotu pro jednoho uchazeče)
- Místnost pro teoretickou a písemnou část vybavená potřebnými didaktickými pomůckami
- Záznamové archy pro sledování a hodnocení postupu plnění úkolů

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm, přidělenými zvířaty a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být podle zadaných činností rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard byl připraven Sektorovou radou zemědělství, v níž byly zastoupeny:

Agrární komora České republiky
Rybářské sdružení České republiky
Zemědělský svaz České republiky
Svaz chovatelů českého teplokrevníka (SCHČT)
Zoologická zahrada hl. města Prahy
Společnost mladých agrárníků České republiky
Svaz vinařů České republiky
Český svaz včelařů, o. s.
Ministerstvo zemědělství
Národní ústav odborného vzdělávání v Praze

Na tvorbě hodnotícího standardu se dále podílely tyto subjekty:

Petr Mikulka – Paznehtářství
Ing. Vinčálek – Podkovářství